

۲۷ تشرین ثانی سنه ۱۳۳۱

جمعه

۲ صفر سنه ۱۳۳۴

DJÉRID 'I SOUFIÉ

Fonde en 1090

Organe Turc Fanislamlqne

Directeur Proprietaire.

HASAN KIAZIM

No. 116, le 9 (2 Novembre 1915

Adresse. Avenue de la S. Porte

Rue Eb us sonoud

جريدة الصوفي

شمديك اون بش كونده برنشر اولنور

صاحب امتياز ومدير مسئول حسن كاظم

تاريخ تاسيسي ۱۳۲۷ سنه هجري

ملت اسلاميه — امت عثمانيه ايجون مفيد اولان آثاره
صحيفه لر سز آچيقدر درج ايدليان اوراق اعاده ايدلر

استانبولده باب عالي جوارنده ابوالسمود جاده سنده
نجم استبال مطبعه سنده اداره خانه سز اصحاب
مراجعه هر ساعت آچيقدر

سنه لك اعتباريله ممالك شاهانه ايجون بشين
اوله رق ۴۰ التي ايلني ۲۵ غروش و ممالك
اجنيه ايجون ۱۲ فرانقدر .

تلفون نومروسي : ۱۰۹۷

نسخه سي . ۴ پاره در

تصوفي ، ديني ، اخلاقي ادبي ، سياسي جريده اسلاميه در

نومرو ۱۱۶

بر فلسفه مدخلی

فلسفه نك تعريفی - موضوعی - تقسیماتی

آفندیلر .

شیمدی به قادر ایدیندیکیکز معلوماتی تصنیف ایتک ایسترسه کز، هیچ شبهه یوق، ایکی بویوک قسمه آیراجقسکز : بیری آرالرنده مناسبت وارتباط بولونمائی منقولات، کلیشی کوزل واقع اولان مشهودات و مسموعات ایله سیزده حاصل اولمش بیر طاقم بیلکیلردر . دیگر ی ایسه ، دائماً آرالرنده بر مناسبت وارتباط بولونمق شرطیله یا مکتبلرده ، یا کندی فکر و محاکمه ، سعی و تجربه کزله بیر اصول دأر مسنده واولدجه اساییله بیرلکده الله ایتدیکیکز معلومات در . بیرنجی طاقم بیلکیلر آراسنده هیچ بیر انتظام ، هیچ بیر مناسبت وارتباط اولماقدن باشقا ؛ خطا و صوابه ، صدق و کذبه عین درجهده محتملدرلر . ایکنجی طاقم معلوماتده ایسه ، یوقاریده قسماً اشارت ایتدیکمز کیی، اول باول بیر صحت، صوگرا بیر عمومیت، داهاصوگراده بیر اصول واردر . اوله که هر کوردیکیکز علم، فن (صحت، عمومیت، اصول) دینیلن اوچ خصیصه بی حاوی بیر منظومه معارفدر دینیله بیایر . بوحالده قناعات و محاکماتکزه اساس اولان معلومات حاضره کزک بیر قسمی (عادی و عامی) دیگر قسمی ده (علمی و فنی) در . آز جوق تحصیل ایتمش اولدیفکز علوم ریاضیه ، علوم طبیعی ، علوم اجتماعیه نك اقسام و شعباتی ، بو اقسام و شعباتکده اوزلری تشکیل ایله ین موضوعلری دوشونجه نك کوزل توضیح ایدر که بوموضوعلردن هر بیری مادی ویا معنوی ، مشخص ویا مجرد بیر مفهوم کلی ، بیر موجود طبیعی ویا ذهنی اولوب، آنجق هر بیرینک باشلی باشنه و بیر نقطه نظره کوره ، ذاتیات و اضرانک بیر اصول و دستور شکلنده طولانیلوب کوستریله سنندن بیر علم ، بیر فن حیقمش در .

هیچ شبهه یوقدر که بو موضوعاتی ، بو اشیا یی طایق ایچون ایلک اوکجه اولری بیر حد فاصل ایله آیران ، بو آریلانی توثیق ایچونده هر بیرینک ذاتیات و عرضیاتی آرایان ییز . بیزلکمزی تشکیل ایدن ذهنمدر .

شیمدی اک بایاغی بیر بیلکیدن اک یوکسک وچین بیر بیلکی به قادر بیزم الله ایتدیکمز وقوف و معلوماتک ، علوم و فنونک ذهنمدره ناصیل دوغدیغی . . و ذهنمک اشیا واکوانی ، علوم و فنونی بیری بیزدن آیروب هر بیرینی متفرق و مستقل بیر جزؤ منتظم شکلنده بالاطراف تفحص و تتبع ایتدیکی کیی؛ صوگراده بر عکس العمل ایله عموم اشیا و موضوعاتی ، آرالرنده کی مناسبت وارتباطی، اساسی عینی،

بولارق ناصیل توحید ایدوب مجموعه مکوناتی برکل منتظم اولارق تلقی و قبول ضرورتنده قالدیغی کوسترن باشقا بیر نوع وقوفده واردر که علمی و فنی وقوفک ، هم عمده سی ، همده غایه سی در ؛ ایشته آفندیلر، بونوع وقوفده (فلسفی) یاخود یالکزجه (فلسفه) دیرلر .

علوم و فنون بیزه اشیا و حادثاتک ناصیل ونه ایچون اولدقیری کوستریر . فلسفه ایسه ، بوندن داهای یوقاری ، داهای اونه اوله رق علوم و فنونک ، اسباب علمی و علل فنی نك صورت عمومیهده ناصیل ونه ایچون اولدقیری ایضاح ایدر . داهای باشقا دورلو اولارق دیرزکه علوم و فنون مبادی و اساسات تالیه بی کوستریر . فلسفه و حکمت ایسه مبادی و اساسات مقدمه بی ، کمال و غایه عیایی ، فرد و حق اولان ذات اجل و اعلا بی آراشدیرلر .

شو انتاجندن آکلارزکه بوسنه حقیق توفیقیله بروغرامزه یکی کیرن (فلسفه) در سنک موضوعی بشرینک معنوی، عقل و ذکاوتی یعنی ادراک و وجدان، و بوتون جهان و جهانیاتی مکون اولان حضرت یزدان در .

واقعا علوم و فنون بوتون اکوان و حادثاتک ، انفسی و افاقی بوتون تشأنات و واقعاتک ناصیل و نیچون اولدقیری کوستریر کن قسماً اولسون انسانی اونوتامش در ؛ خصوصیه تاریخ طبیعی ، علم منافع الاعضا ، علم تشریح انسانه دأر ایچمه معلومات و برلر . علم حال کتابلرمزدهده قسماً جناب حقه دأر معلومات واردر ؛ فقط صرف ملکات عقلیه مزی ، قوای نفسانیه مزک حالت حقیقه و کالیه لری ؛ صرف ذات اجل و اعلا بی وصفات کالیه مولایی اک عمومی و تحلیلی بیر نظره تدقیق و مطالعه ایدن بیر شعبه معرفت کورمه دیکمز میدانده در .

بورادن آکلایورزکه فلسفه اصل العلوم در ، علم وجوددر . بالجمله موجودات و کائناتک ، حقیق و اعتباری عموم اشیا و مفهوماتک بیر اصل و اساسه ناصیل ونه دن ارجاع ایدیلدیکی؛ داهای دوفریسی محسوس و ظاهری کثرتک ناصیل حقیق و باطنی بیر وحدت اولدیغی افاده به چالیشیر . و دینه بیلیر که ادراک بشرک ، عرفان آدمک اک صمیمی و ازلی احتیاجی بویه بیر ارجاع و توحیددر ؛ چونکه بوجهت وحدتی و وحدت وجودی ، ولو نك جزئی اولسون ، ادراک و استشمام ایتمه یلر ایچون علوم و فنون غایه حضور وجدانی سالب، یأس و ری جالب بر فتنه و فسوندر . بویه لری دکیدر که کائناتی متفرق و غیر متجانس ، بی غایه و بی معنا ، تصادفی بیر طاقم مواددن عبارت بیر مجموعه پریشانی صورتنده کورورلر . هر شینی کور و غداآر بیر قوتک اسیر مسخری عد و اعتبار ، ظن و اعتقاد آیلرلر . بیر آز کیلری قاجیرلنجه بوسه خیف قناعت و اعتقادلری مأیوساً اظهار ایدرلر . حقیق . بیر حکیم ، بیر فیلسوف ایسه ، کندیده داخل اولمق

فلسفه ابتدائی ویا انفسیهده ، ماهیت انسانیهی تشکیل ایدن
الك بللی باشلی ملكات وقوانك نظر اعتباره آلینباسینه ، بیر طاقیم
اقسام وشعباته آیریلیر .

أفندیار، شیمدییه قادار ایدیندیکیز معلومات سیزه بك كوزل
كوسترمشدرکه ماهیت انسانیه الك بللی باشلی (ادراك وافکار)
صوگرا (اراده وافعال) داهبا صوگرا (تصور وخیال) کیی
اوج مختلف صفحهدن کورونور . وانسانك منشأ اعتباریله بیر ،
تظاهر اعتباریله مختلف بو اوج صفحهیه مجری ومعکس اولماسی
انحق حواسی، خواص شعور ووجدانی سایهسنددره ؛ بناء علیه
فلسفه ابتدائییه دورت قسمه ویا دورت علم مخصوصه اقسام ایدرکه
علم احوال روح، علم منطق، علم اخلاق علم بدایع عنوانری آلتدهدر .
علم احوال روح - (علم النفس) یاخود (معرفة النفس)
عنوانی آلان بوشعبه حکمت صورت عمومیهده احتسابات
وانفعالاتک طرز وقوع وحصولدن، تعیر دیکرله حادثات روحیهدن
بحث ایدرکه کړک فلسفه ابتدائییه ک، کړک فلسفه نهائییه ک کوی
مناهنسنددر ؛ چونکه انسانه الك یاقین اولقله برابر ، الك آبی وقولای
ا کلاشیلاجق بیر شی وارایسه اوده آتحق گندی در . کندی ،
کندی قوای انفعالیه وفعلیهی بیلیمین آتیق تعیری بیر شی
ناصیل طانیه بیلیر ؛ بونک ایچون دکلدرکه (نفسی بیلن ریفده
بیلدی) مناسنده اولان (من عرف نفسه فقد عرف ربه) بویوک
سوزی حکمت اسلامییهه بیردستور اولارق قبول ایدیشدر .
وفلسفه تدریساتندهه علی الاکثر ایلك قدیمی علم احوال روح
(روحیات) تشکیل آیلهمشدر . مع مافیة شوراسی ده اونونمایلم که
فن منافع الاعضا ، فن تشریحده بوشعبه معرفه چوق یارديم ایدر .
یوقالویکی تعریفدن اکلا یورزکه علم احوال روح (روحیات)
عموم قوای نفسانیه مزدن حالت حقیقیه لرینه نظراً بحث ایدیور .
فلسفه ابتدائییه ک دیکر شعباتی ایسه قوای نفسانیه مزی حالت کالیه لرینه
نظراً تدقیق وتتبع آیلهمشدر . مورکه ک قوانین کالی (منطق) اراده ک
قوانین کالی (علم اخلاق) مخیله ک قوانین کالی ده (علم بدایع)
تدقیق وتحقیق ایدیور .

البته عقل ومدركه ک حالت کالیه سی خطا وغلطدن مصونیتی در .
فعل واراده ک کی ده شر ومضرتدن منزهی در . مخیله ومبدعه ک
حالت کالیه سی ایسه چیرکینک وقابلقدن براتی در . بومعلوماتی آله
ایتدکن صوگرا ، فلسفه ابتدائییه ک اوج علم مخصوصک تعریفی
یایا بیلیرز :

علم منطق - افکار ومحاكمات سقامت وخطادن مصونیتی اصول
وقواعدینی کوسترن بیر علم در . علمیات وقیاده اساس ومده
دیمک در . حاکم اولامیه جنی بیر علم وصنعت متصور دکلدر .
علم اخلاق - افعال واعمالک مضرت ومفسده نسبتدن منزهی

اوزره ، مجموعه کاشانی کافه اشیا ی یکدیگرینه مربوط ، بیر اساس
علویدن متشعب، ازلی بیر قانون عادلّه تابع، عین مقصد کاله، عین غایه
جماله متوجه بیرکل متظم حالده کورور . کندی وجداننده دائماً
بیر عشق حیات ، عموم موجوداتده هم فرداً همده جماعه بیر نشوه
تشانات بولور . بوتون عوالم وما فیها ده ، بوتون حیات کاشانده بیر
قیومیت ذاتیه ک مالک اکمل واقدهی شهود ایدر کیی اولور .
دیمک اولیورکه علوم وفنون نه قادار تفصیل وتشتیت ایدرسه ،
فلسفه وحکمتده اورته اجمال وتوحید ایلر . احتیاج اجمال وتوحید،
وقوفک درجات تفصیل وتشتیتی ایله متناسبدر . ایسته أفندیار ،
بونک ایچوندرکه حقیقی فلسفه وحکمت انحق علم ومعرفک تنور
ایندیکی برسانده اظهار وجودیت ایدر . وفلسفه ده نهائی بر علم
ومعرفت ، تمامیه معنوی وروحانی بیر ذوق ودر آکیت در .

امام غزالیلرک ، ابن سینالرک ، شیخ الاکبرلرک ظهوری
اسلام ایلرینک فناء مدنیّه الك مترقی بولوندی دی دورله مره مصادف
دکلی در ؟

فلسفه علومک هم ابونی، همده قدمه بالاترینی در . اولاد وابوین
آرسانده کی ایلا د نظارت ارتباط ومناسبتی آرالنده تمامیه جاریدر .
آرتیق موجز ونهائی بیر تعریف اولق اوزره ، دییه بیلیرزکه
فلسفه تمامیه علم وحدتدر . ذاتاً الیهات وعقائد اسلامییه کوسترن
علم عالییه « علم توحید » دینش اولماسی ؛ حسن تلقییه مظهر اولمش
غرب فلسفه کتابارنده « فلسفه » تماماً توحید قیلنمش معرفت در .
سورتنده بیر تعریفک قبول ایدیش بولونماسی ده یونی بک قوتلی
بیر صورتده تأیید وثبات آیلر . بوندن باشقا تاریخیه ، تاریخ فلسفهیه
بیر کوز آتحق اولساق ، ایلك فلسفه فیلزترینک آتحق شرقد ،
هند وچینه کی ادیان قدیمه دن - بوتون معارف بشریه کیی - ثبت
ایله مش اولدینی کورورز ؛ چونکه بوتون ادیان اساساً هب معان
وحدت وداعی توحیددر . بوکا بیر برهان باهر دکلی درکه فلسفه
یونانیه ک اک بویوک تمثلری محیطلرنده کی غیر سماوی بیر دینه ومخالف
افکار عمومیهیه رغماً اعلان توحید ایتدیلر .

فلسفه ک موضوعی یوقاریده وجدان انسان وجناب یزدان
اولارق قبول ایدیور ایدک . بویله ایکی موضوعی علم اولامایاجنی
ایسه بک بدیهی در . فلسفه ده موضوعک وجدان انسان اولارق
قبولی انحق ابتدا اعتباریله در . معرفت یزدان واکوانه بیر واسطه
اولق حیثیتله در ؛ چونکه هر شیئک شعور ووجدان بشر قارشینده
متحقق بولونماسی حسیله در . یوقسه فلسفه ده اصل موضوع انحق
مبدأ وجود درکه ذات اقدس باری در . بوندن دولایی فلسفه ی
فلسفه ابتدائییه وفلسفه نهائییه عنوانری آلتده ایکیه آیراجنز ؛
فقط اولکیسنی مقدمات ، ایکنه جیسنی غایات اولارق قبول ایدم جکیز .
تیجده وحدت موضوع وغایه حاصل اولاجق در .

اصول وقواعدینی کوسترن بیر علم در . اخلاقیات وقسماً اجتماعیاتده
اساس ومحک دیمک در .

علم بدایع - تصورات وتخیلاتمیزک وبونلره عائد تمیلاتمیزک قبیح
وثقالتدن براتی اصول وقواعدینی کوسترن بیر علم در . ادبیات ومهموم
صنایع نفیسهده یکانه اصل ومعیار دیمک در .

فلسفه نیک بیر جوق خصوصی معناریده واردر . اویله که فنیات
وعلمیاتده ، اجتماعیات و اخلاقیاتده ، حسنیات وبدعیاتده کی هر نقطه
نظره ، هر طرز تدقیق وتحیریده بیر نوع فلسفه اولور . بونوع فلسفه
ویاوقوف فلسفی بیر علم مخصوصک دائره حدودینی تجاوز ایدرک ،
بیر علم ایله دیگر علوم آراسنده کی علاقات ومناسباتی ، ویا بیر علمک
اقسام مختلفه سی آراسنده کی علاقات ومناسباتی ارا نه ایتکی آراشدیرر .
مثلا بیر صفحه ویا بیر وقعه تاریخیه نیک اسباب ولدنیاتی ، عوامل
اساسیه سی آراشدیرمق ، وبونی نهایت بیر دستور شکل وقطعیتده
افاده ایتک بیر نوع فلسفه اولور . بونک ایچوندرک هر علمک ترقیه سی
اوعلمه خاص فلسفه یه ویریلان اهمیت ایله متناسب در . مثلاً (فلسفه
تاریخ) نظر مطالعه یه آنلازسه ؛ تاریخ ک وتاریخچیلک ک بیر قیمت
فنیه سی اولاماز . ایش منقولاندن عبارت قالیر .

بوندن باشقا فلسفه شهرت بولان ، واولدقی عمومیه شن بیر نقطه
نظره ، بونقطه نظری تدریس وتعلیم ایدن بیر مکتبه ؛ بیر دوره
متعلق اولان خصوصی مسالک فکریه دن بهرینه ده اطلاق ایدیله بیلیر :
هند فلسفه سی ، افلاطون فلسفه سی ، اسلام فلسفه سی کیبی .
شوراجقده علم ایله صنعت آراسنده کی فرقیده اکتلامق هر حالده
فائده دن خالی دکدر : بوفرک ایچیه بویوک ومهم در ، چونکه علم
تمامیه نظری وتبصیردر . صنعت ایسه عملی در . اولکیسنگ وصف
ذاتی بیفرض اولق ، آنجق حقیقه دوغری قوشمق در .
صوگراکیسنگ وصف ذاتی آنجق بیر منفعتی استهداف ایتک در .
علمک تطبیقاتی بولونما سی صناعات ایله التباسه بادی دکدر ؛
چونکه علم ، فن تطبیقاتی اساساً یه نظری ولظریاته مستند
تجربی در . صنعت عملیاتی ایسه اساساً عملی وعملیاته مستند
تکریری در . بیرینک غایه سی حقیقتدر . دیگرینک غایه سی ایسه
آنجق کندی در . کندینه مخصوص بیر حقیقی یوق در .

بیزجه علم ایله فن تعییرلری آراسنده بیر فرق یوق کیبی در .
بلکه علم فندن داها شمولو وعمومی بیر مفهومدر . فلسفه نیک ده
داها یک جوق تعریفات وتقسیماتی واردر ؛ لکن ؛ له الحمد مسلمان
وعسکر اولق حیثیتله ، بیزجه مفید ونافع اولانی آنجق انتخاب وقبول
ایدیلن طرزیدر ؛ مع مافیه افندیله ، بعض کتابلرده کورمجه ککیز
فلسفه تعریفات وتقسیماتده کی اختلافلری تناقض ویا ضدیت ایله
تسمیه دن چکیکنیز ؛ چونکه اونلرک هر بیر کندینه خاص بیر نقطه
نظره کوره دوغری در ؛ ممکن ایسه ، انسان بیر حقیقی هر یوزندن

کوره بیلملی در ، ذاتاً علم بشرک نسبی واضافی اولدینی ایلریده
بالاطراف کورمجه کیز ؛ وآتیا درسلمیزی سیزه توزیع ایدیلن
(فلسفه علمیه) کتابندن عیناً تعقیبه جالیشه جفزه ، کتاب بیر فن
آدمه فلسفه نیک مقدماتی وعلومک توالد وتداخلی حقنده کرکی کیبی
اعطای معلومات ایدر بیر صورتده در . دیمک ایسترم که عندی وخیالی
متصانفانه نظریات وآرادن وارسته در . توفیق اللهمن .

قلی عسکری اعدا دیه سی صوک بشهی سنه سی تدریس اتندن

مقرری معلم وحی

لوامع

وقالو اشربت الاثم کلا وانما شربت الی فی ترکیها عندی الاثم

(الاثم) ذنب وکناه معناسنه در بعضا خرمده اثم دینورکا
قال الشاعر

« شربت الاثم حتی ضل عقی ، کذلک الاثم یذهب بالعقول ،
بیوریورکه صورت ضمتنه فهم معانیدن قاصر ، ومجاز ، لباسنده
ادراک حقائقدن عاجز اولانلر دیدیلرکه شرابی صدر قصیده ده اقرار
ایتدیکک ، وسائر اییاتده ده آنک خواص وآثارینی اخبار ایلدیکک
مدامه ، عادتا خمردن عبارتدرکه لغتده اوندن « اثم » دییه تعییر ،
وشریعتده اونک شادینه ده ، « اثم » دییه تعییر ایدرلر .
یعنی شراب صوری وحمر اینکوری که اونک شرابی نتیجه ضلال
وشرابی دخی مستحق عذاب ونکالدر . شوخالده جماعت مشارالیهایی
ردع ومنع ایدیورکه حاشا بن اوشرا بدن طائمه مش واونک شرییه
آرام حاصل ایتهمشم . بلکه بن شرابی ، جام محبتدن ایچممش واونک
شریبه بلداومه سی ایشمدر . او شرابک ترکی ایسه ذاتاً بنم عنده
عینی کناه وقصور وتارکی دخی آگاه هوشمندلر مشربندن بسبتون
بعید ودوردر .

جزددره عشق زنج بردن کنه است جز شارع میخانه سپردن کز است
کفکی کنهست باده خوردن حاشا درمذهب ماباده نخوردن کنه است
عشق یولندن بشقه یرده شداند مشاقی مقاساة ایتک وطریق
میخادن غیری بریری چیکنه مک ساده کناه ووالدر سن باده ایچمک
کناهدر دیورسک حاشا بنم مذهبه ایسه بالعکس باده ایچمه مک
کناهدر .

(۳۴)

هیناً لاهل الدیرکم سیکروا بها وماشربوا منها ولکنهم هموا
(هیناً) مصدر محذونک صفتیدر (لیشرب اهل الدیر شراباً